

Učitel matematiky

Martina Bečvářová

31. mezinárodní konference Historie matematiky

Učitel matematiky, Vol. 19 (2011), No. 1, 57–60

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/150345>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2011

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

31. MEZINÁRODNÍ KONFERENCE

HISTORIE MATEMATIKY

Ve dnech 18. až 22. srpna 2010 se ve Velkém Meziříčí konala již 31. mezinárodní konference *Historie matematiky*, které se zúčastnilo 45 osob (vysokoškolští učitelé z Čech, Slovenska, Polska a Tunisu, doktorandi a studenti z různých českých vysokých škol). Konference proběhla pod patronací Katedry didaktiky matematiky UK v Praze a s podporou grantu GA ČR P401/10/0690 Prameny evropské matematiky a FD ČVUT v Praze. Hlavními organizátory byli J. Bečvář, M. Bečvářová a M. Hykšová.

Součástí konferenčních materiálů byl sborník J. Bečvář, M. Bečvářová (ed.): *31. mezinárodní konference Historie matematiky* (Katedra didaktiky matematiky MFF UK, Matfyzpress, Praha, 2010, 291 stran) obsahující texty zvaných přednášek a konferenčních příspěvků.

V letošním roce byl program konference opět velmi pestrý, tvořila jej trojice zvaných přednášek proslovených česky, slovensky a polsky, téměř tři desítky konferenčních a diskusních příspěvků, slavnostní zahájení, diskuse o práci historika matematiky a doktorském studiu tohoto oboru a neformální společenský večer.

První přednášku nazvanou *Poznámky k historii funkcionálních rovnic* přednesl doc. RNDr. Jiří Veselý, CSc. (MFF UK Praha). Vyložil v ní složitou cestu vedoucí od klasické Fibonacciho posloupnosti až k počítání s obecnými rekurencemi. Pak se soustředil na Cauchyho funkcionální rovnice a na matematické výsledky, k nimž jejich studium vedlo. Neopominul ani didaktické aspekty, jež toto matematické téma s sebou přináší, a ukázal, že se jedná o jednu z nejpřístupnějších cest k odvození základních vlastností elementárních funkcí. Jeho poutavý výklad sledoval historii jednotlivých pojmů a výsledků, a tak byl zajímavým pohledem do historie části matematické analýzy, která zahrnuje na jedné straně partie z doby před vznikem infinitezimálního počtu a na druhé i poměrně moderní části matematiky 19. a 20. století.

Druhou přednášku nazvanou *Matematyka polska epoki Oświecenia* proslovil profesor Witold Więśław (Instytut Matematyczny, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław), tradiční účastník konferencí. Objasnil v ní složitý a komplikovaný vývoj vyučování matematice na území tzv. „polských zemí“ v období 1740 až 1832. Nastínil neobvykle pozitivní roli Komisji Edukacji Narodowej, která připravila a uskutečnila kvalitní a pečlivě promyšlenou reformu polského vzdělávacího systému.

Třetí přednášku nazvanou *Jazyk matematiky ako predmet historického výskumu* měl prof. RNDr. Ladislav Kvasz, Dr. (Katedra matematiky a didaktiky matematiky, Pedagogická fakulta PedF UK). Pokusil se systematicky popsat a analyzovat rozvoj jazyka matematiky z pohledu šesti základních hledisek – *logická síla, expresivní síla, explanatorická síla, integrativní síla, logické meze a expresivní meze*. Jeho projev velmi upoutal filozoficky nalažené posluchače.

Na konferenci zazněly následující dvacetiminutové příspěvky:

Balková L.: *Paul Erdős a jeho oblíbené problémy Ramseyovy teorie*

Bálintová A.: *Sudoku a história magických štvorcov*

Bártlová T.: *Eulerův-Maclaurinův sumační vzorec*

Bečvář J., Bečvářová M.: *Metodika některých prací z historie matematiky*

Bečvářová M.: *111 let od příchodu Karla Zahradníka do Brna*

Benediktová M.: *Al-Chvárizmího Aritmetický a Algebraický traktát*

Čižmár J.: *Dielo Karla Zahradníka (geometrické práce)*

Hykšová M.: *Bruno de Finetti (1906–1985) a filosofie pravděpodobnosti*

Chmelíková V.: *Méně známí učitelé deskriptivní geometrie*

Chocholová M.: *Matematické aplikace v díle Wilhelma Matzky*

Kalousová A.: *Zobecnění Buffonovy úlohy o jehle*

Kotůlek J.: *Problémy Diracovy rovnice 1928–1933*

Křápek M.: *Zapomenuté práce Otakara Borůvky*

Melcer M.: *Eduard Čech a jeho středoškolské učebnice*

Moravec L.: *Jakub Filip Kulík v Olomouci, Štýrském Hradci*

a Praze

- Otavová M.: *Ladislav Jandera a pěstování početní zdatnosti na pražské universitě*
- Pazourek K.: *Tři roky vězím v dělitelnosti*
- Pelikán D.: *Gottfried Wilhelm Leibniz: Univerzální řeč*
- Pogoda Z.: *Kazimierz Żorawski and the Cracow mathematical school*
- Slavík A.: *O řetězovce a hyperbolických funkcích*
- Smýkalová R.: *Trigonometrie v Evropě 15. – 17. století*
- Surynková P.: *Vývoj lineární perspektivy ve výtvarném umění*
- Sýkorová I.: *Rukopis Bakhšhálí*
- Štěpánová M.: *Počátky teorie matic u nás, obzvláště Weyrova teorie*
- Trkovská D.: *Od shodnosti k transformacím*
- Ulrychová E.: *Základní učební texty z matematiky na VŠE Praha v letech 1954–2009*
- Václavíková Z.: *Historické výpočetní pomůcky a netradiční metody aritmetických výpočtů*
- Zahradník J.: *Maturitní zkoušky z matematiky na přelomu 19. a 20. století a na začátku 21. století*
- Zichová J.: *Lineární model v díle dánského statistika T. N. Thieleho*

Z výše uvedených názvů je patrná bohatost a rozmanitost celé akce, neboť přednášející se věnovali historii matematiky, vyučování matematice, vývoji matematických myšlenek, škol, komunit i institucí a v neposlední řadě i životu a dílu různých osobností.

Při prezentaci všichni účastníci získali sborník M. Bečvářová, Ch. Binder (eds.): *Mathematics in the Austrian-Hungarian Empire* (edice Dějiny matematiky, svazek č. 41) a dva starší svazky edice Dějiny matematiky podle svého výběru. Noví mladí účastníci dostali ještě publikaci J. Hudeček: *Matematika v devíti kapitolách* (edice Dějiny matematiky, svazek č. 37), sborníky J. Bečvář, M. Bečvářová (ed.): *29. mezinárodní konference Historie matematiky* a J. Bečvář, M. Bečvářová (ed.): *30. mezinárodní konference Historie matematiky*. V průběhu konference si mohli zakoupit nové i starší svazky publikace edice Dějiny matematiky.

Páteční večer byl zpestřen tradičním neformálním společenským večírkem, na němž proběhla oblíbená dražba starší i novější matematické literatury, diskuse a přátelské posezení.

Za velmi úspěšný průběh *31. mezinárodní konference Historie matematiky* je nutné poděkovat organizátorům, A. Trojánkovi, řediteli Gymnázia Velké Meziříčí, zaměstnancům Gymnázia Velké Meziříčí a Domova mládeže Střední školy řemesel a služeb ve Velkém Meziříčí, bez jejichž nadšení, pochopení, pomoci a práce by se akce nemohla uskutečnit.

32. mezinárodní konference Historie matematiky se bude konat v Jevíčku ve dnech 26. až 30. srpna 2011. Informaci podá M. Bečvářová (Ústav aplikované matematiky, FD ČVUT v Praze, Na Florenci 25, Praha 1, 110 00, e-mail: becvamar@fd.cvut.cz).

Podrobné informace o minulých konferencích, fotografie z těchto akcí a přihlášky na akci budoucí lze najít na webové stránce

<http://www.fd.cvut.cz/personal/becvamar/konference>

Martina Bečvářová